

Informatienota

Datum vergadering	:	28 november 2023
Registratienummer	:	GZDGWB/1190054
Informatienummer	:	IN094
Portefeuillehouder	:	Jan de Geus
Bijlage(n)	:	Aanbod Vluchtelingen&Statushouders regio Rivierenland
Onderwerp	:	Informatienota Regionaal aanbod Rivierenland

Onderwerp

Informatienota Regionaal aanbod Rivierenland

Kennisnemen van

Het aanbod voor vluchtelingen en statushouders die de acht gemeenten in Rivierenland hebben opgesteld en dat is aangeboden aan de provincie Gelderland.

Inleiding

NB het in deze informatienota beschreven Aanbod aan de provincie Gelderland is voor het college van West Betuwe een tussenstand en heeft dus geen besluitvormende status. Zoals al besproken in de oordeelsvormende raadsbijeenkomst van 10 oktober jl. wordt het lokale plan van aanpak van West Betuwe besproken in de raadsvergadering van januari 2024.

We staan in onze samenleving voor grote uitdagingen met de opvang van vluchtelingen, de opvang van ontheemden uit Oekraïne, de duurzame huisvesting van statushouders én de integratie van deze nieuwkomers. Deze uitdagingen vragen veel van de gemeenten: ruimte voor opvangplekken, bijpassende voorzieningen en infrastructuur, capaciteit om deze te exploiteren en investeren in draagvlak en draagkracht. In de regio Rivierenland hebben wij besloten samen op te trekken in dit vraagstuk. Door middel van deze brief willen wij u informeren over de stand van zaken.

Hieronder geven wij de context aan en zetten wij uiteen waarom er een regionaal aanbod op het gebied van de opvang van vluchtelingen en de huisvesting van statushouders is opgesteld en wat het inhoudt. Daarnaast treft u in deze brief een korte samenvatting van het aanbod en de randvoorwaarden waaronder wij dit aanbod kunnen en willen realiseren. In de bijlage treft u het 'Aanbod opvang vluchtelingen en huisvesting statushouders van de regio Rivierenland' met cijfermatige overzichten en toelichtingen per gemeente.

Wetsvoorstel Spreidingswet

Om tot een evenwichtiger en eerlijker verdeling van vluchtelingen over alle gemeenten te komen, heeft het kabinet het wetsontwerp 'Gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen', ofwel de 'Spreidingswet', ingediend. De kern van de wet is dat alle gemeenten taakstellingen krijgen voor de opvang van vluchtelingen zodat de druk verdeeld wordt. De opgave van de opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders wordt dan over de Nederlandse gemeenten verdeeld. Dit zijn we al gewend bij de huisvesting van statushouders: gemeenten krijgen elk jaar een wettelijke taakstelling

opgelegd om een aantal statushouders te huisvesten in hun gemeenten. Met de eventuele komst van de Spreidingswet komt er dan ook bij de opvang van vluchtelingen een verdeling over het land; elke provincie krijgt dan elk jaar dan een taakstelling voor opvangplekken van vluchtelingen toegewezen en krijgt vervolgens de ruimte krijgen om hier binnen de provincie per regio nadere afspraken over de verdeling te maken. De Tweede Kamer heeft dit voorstel in de afgelopen periode meerdere malen behandeld en heeft op 10 oktober jl. ingestemd met deze Spreidingswet. Of de Spreidingswet daadwerkelijk wordt aangenomen in de Eerste Kamer is op dit moment niet te zeggen.

Gelderse aanpak

De commissaris van de Koning heeft de Gelderse gemeenten wel gevraagd en opgeroepen om alvast in de geest van de Spreidingswet aan de slag te gaan. Dit om samen een bijdrage te leveren aan dit grote maatschappelijke vraagstuk en tot een meer evenwichtige verdeling van de opvang van vluchtelingen in Gelderland te komen.

De commissaris van de Koning verzoekt als rijksheer om afspraken te maken over:

1. aantallen te realiseren opvangplekken voor asielzoekers, waaronder alleenstaande minderjarige asielzoekers;
2. opvang van ontheemden uit Oekraïne;
3. huisvesting van statushouders per gemeente, waarbij 'uitruilafspraken' tussen de gemeenten mogelijk zijn.

In de provincie Gelderland is ervoor gekozen om de afstemming van die gemeentelijke taakstellingen en opgaven in de Gelderse regio's te organiseren. Regio Rivierenland is één van de zeven regio's in Gelderland. Eind 2023 brengt de commissaris van de Koning, in zijn hoedanigheid als rijksheer, verslag uit van zijn bevindingen en biedt het zogeheten Gelderse plan aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aan. De voorzitters van de regio's komen samen aan de Provinciale Regie Tafel Asiel en Migratie (PRT). De PRT heeft verschillende taken zoals het voeren van regie ten aanzien van de opgaven en taakstellingen, het monitoren van de realisatie en het bespreken van knelpunten bij het realiseren van de opgaven en taakstelling. De PRT wordt voorgezeten door de commissaris van de Koning in diens hoedanigheid van rijksheer. Naast provincie en gemeenten nemen ook vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het COA deel aan de PRT.

Opgave regio Rivierenland

Zoals hierboven beschreven, zijn de acht gemeenten (Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel) in de regio Rivierenland met elkaar in gesprek gegaan.

De opgaven en taakstelling in de regio Rivierenland voor 2023 is als volgt:

- Opgave reguliere asiel opvang: 903 opvangplekken
- Opgave opvang Oekraïense ontheemden: 1531 opvangplekken
- Taakstelling huisvesting statushouders voor 2023: 696

Deze opgaven en taakstelling worden dan weer verdeeld over de gemeenten op basis van inwoneraantal.

Korte samenvatting van ons aanbod

In de regio Rivierenland wordt al samen een inspanning geleverd om opvang en huisvesting te bieden aan de opvang van asielzoekers, opvang van ontheemden uit Oekraïne, duurzame huisvesting van statushouders én integratie van nieuwkomers. Voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne heeft onze regio een bovenmatig groot aantal opvangplekken in diverse gemeenten gerealiseerd en de verwachting is dat er vóór 1 januari 2024 meer opvangplekken worden gerealiseerd. Gemeenten in onze regio hebben aangegeven dat de taakstelling huisvesting statushouders moeilijk is. Reden is dat deze taakstelling in 2023 fors is verhoogd. Desondanks hebben gemeenten de verwachting uitgesproken dat de taakstelling wordt gehaald en richten daar ook hun inspanningen op. De laatste doelgroep betreft de opvang van vluchtelingen. De gemeenten in Rivierenland hebben plekken voor (crisis)noodopvang gerealiseerd naar aanleiding van de eerdere oproepen van de rijksoverheid om hierin steun te bieden. Tegelijkertijd zijn wij de enige Gelderse regio waar op dit moment nog geen structurele opvang is, er zijn geen asielzoekerscentra. Voor de opvang van deze doelgroep moeten wij dus het meest ver komen. In het voorliggende aanbod geven wij als gemeenten aan, als reactie op de oproep van de commissaris van de Koning, dat ook zolang er nog geen Spreidingswet wij ons als samenwerkende gemeenten in de regio moreel verantwoordelijk voelen om gehoor te geven aan de opgave voor asielopvang. Wij kiezen er nadrukkelijk voor om deze opgave regionaal op te pakken om zo de lokale context en mogelijkheden zoveel mogelijk recht te doen. Verschillende gemeenten willen kleinschalige en verspreide opvanglocaties creëren en vroegtijdig beginnen met inburgering, scholing, taallessen en werk voor asielzoekers. Sommige gemeenten hebben al locaties in onderzoek, bij andere liggen de mogelijkheden nog verder weg in de tijd. Op dit moment hebben wij nog onvoldoende locaties en mogelijkheden in beeld om de bovengenoemde opvang voor asielopvang op korte termijn te realiseren maar blijven hierin samen optrekken.

Onze gemeente in het subregionale plan

Als gemeente West Betuwe leveren wij een bijdrage aan het Aanbod van Rivierenland. De bijdrage die wij leveren is in lijn met de uitgangspunten die wij als college hebben vastgesteld en waar oordeelsvorming met u over heeft plaatsgevonden op 10 oktober jl. (IN084 Actuele situatie Nieuwkomers). Als gemeente leveren wij ook een bijdrage om andere gemeenten te ondersteunen. Juist door samen te werken kunnen doelen bereikt worden. Het college is verheugd dat in gezamenlijkheid het aanbod in onze regio tot stand is gekomen. Zoals met u besproken werken wij de vastgestelde uitgangspunten uit in een lokaal Plan van Aanpak welke u bespreekt in de raadvergadering van januari 2024.

Wat hebben wij nodig van de PRT en het Rijk?

Wij kunnen onze aanpak alleen realiseren als wij hiervoor voldoende ondersteuning en middelen vanuit de PRT en het rijk ontvangen. Ook vragen wij voldoende capaciteit bij het COA om asielzoekers en gemeenten te ondersteunen. Tot slot gaan wij ervan uit dat de bekostiging en financiering van benodigde investeringen minimaal kostendekkend geschiedt door het Rijk. Hierbij zijn eventuele extra kosten voor onderwijs, zorg en veiligheid (toezicht en beveiliging) inbegrepen. Per onderdeel zullen

